

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2014/15:32

Onsdagen den 22 april

§ 1 Europeiska rådet

Statsminister Stefan Löfven

Information och samråd inför extra möte i Europeiska rådet den 23 april 2015

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkommen, statsministern samt kabinetssekreterare och övriga medarbetare! Vi har ett extramöte insatt med kort varsel på grund av den mycket tragiska situationen i Medelhavet, det hav som vi i generationer har vant oss vid att förknippa med glädje. Nu har Medelhavet förvandlats till de medellösas grav i stället. Det är nu upp till EU att hantera situationen – därför detta extra möte.

Det är en lite ovanlig situation på grund av det korta varslet. Vi har inget traditionellt, preliminärt utkast till ståndpunkter, utan det som finns är ett pressmeddelande från kommissionen, som alltså är kommissionens inspel. Det kan inte likställas med preliminära slutsatser. Rådet förväntas anta en deklaration.

Med dessa ord välkomnar jag statsministern.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande, ärade EU-nämndsledamöter! Som ordföranden inledde med att säga känner vi alla en stor bestörtning över det som nu sker och de många fartygskatastroferna i Medelhavet, där ett stort antal människor drunknar i sin flykt på väg till Europa. Vi ser också en kraftig ökning av antalet omkomna jämfört med tidigare år. Det finns till och med uppgifter som pekar på att nästan var tionde människa som försöker fly över Medelhavet drunknar på vägen till Europa. Det är det vi står inför och har att hantera.

Ett stort ansvar för detta vilar naturligtvis på skrupellösa människohandlare och smugglare som utnyttjar de här desperata människornas situation, och det måste bekämpas. EU måste därför sända ett mycket tydligt budskap till människosmugglarna om att EU kommer att försöka göra allt för att förstöra deras affärsverksamhet. Det ska självfallet göras inom gällande regelverk och i enlighet med nationell lagstiftning.

Libyen är fortfarande den huvudsakliga startpunkten för de här riskfyllda resorna. Enligt EU:s gränsbyrå Frontex väntar en stor mängd män-

niskor på att kunna lämna Libyen för att ta sig till Europa under 2015. Allt tyder därför på att strömmarna av människor som riskerar livet på skrotfärdiga, överfulla fartyg för att nå Europa kommer att fortsätta.

Därför välkomnar jag Europeiska rådets ordförande Donald Tusks kallelse till det extraordinära mötet med Europeiska rådet. Europa måste nu ta ansvar för att förhindra ytterligare katastrofer.

Situationen är mycket svår. Den kräver att EU visar ledarskap. EU-kommissionen och ordförandeskapet har naturligtvis nyckelroller i det arbetet. Från regeringens sida är det viktigt att slå fast några principer som jag gärna vill redogöra för, herr ordförande.

För det första ska vi göra allt för att stoppa de fruktansvärda tragedier som utspelar sig på Medelhavet. Nu handlar det om att rädda människoliv. Det måste vara fokus nummer 1.

För det andra ska vi ta krafttag mot de hänsynslösa människosmugglare som utnyttjar vanliga människors drömmar om att kunna ta sig till ett bättre liv i Europa.

För det tredje behöver vi stärka solidariteten bland medlemsstaterna, så att fler gör mer, och vi behöver samtidigt få fler lagliga vägar till Europa.

För det fjärde behöver vi utöka det internationella samarbetet. Mer behöver göras tillsammans med andra länder också på andra sidan Medelhavet.

I måndags presenterade EU-kommissionen förslag om fortsatta åtgärder. Där ingår bland annat att stärka de gemensamma Frontexinsatserna Triton och Poseidon, att införa ett pilotprojekt om vidarebosättning, att säkerställa att alla medlemsländer tar fingeravtryck och att utöka samarbetet med de länder som finns i Libyens närhet.

Regeringen anser att det absolut viktigaste i nuläget är att sådana insatser som bidrar till att rädda liv också i fortsättningen kan utvecklas och förstärkas. Regeringen stöder därför förslag som leder till ökade räddningsinsatser i Medelhavet.

Regeringen är genom Kustbevakningen redo att omgående bidra till en förstärkt Tritoninsats i form av fartyg och flygplan. Vi måste naturligtvis vänta och se vilken hjälp Frontex kan vilja ha. Det är en oerhört viktig del i detta – det är vi beroende av att få veta. Men regeringen är beredd och har uppdragit åt Kustbevakningen att förbereda och analysera vilka insatser som kan komma i fråga och när.

Samtidigt som människosmuggling ska bekämpas och människor i nöd räddas behöver vi hantera grundorsakerna till att människor flyr. Därför förespråkar regeringen långsiktiga migrationsdialoger med ursprungs- och transitländerna utanför EU. Sverige deltar exempelvis med insatser inom ramen för de partnerskap som har ingåtts med Marocko, Tunisien och Jordanien.

Herr ordförande! Under förra året lämnades fler än 600 000 asylansökningar in i Europas 28 medlemsstater. Närmare hälften av dem lämnades in i två länder: Tyskland och Sverige. 10 medlemsstater var destinationsländer för över 90 procent av alla asylsökande. Det är naturligtvis inte en hållbar utveckling.

Jag vill dock betona att detta inte innebär att Sverige ska minska sitt

ansvar. Det handlar om att få andra att ta sin del av ansvaret. Jag har därför tagit upp detta med UNHCR:s chef António Guterres. Han delar uppfattningen att fler länder behöver göra mer för att detta ska fungera bra. Jag har också tidigare kommit överens med Tysklands förbundskansler Angela Merkel om att vi tillsammans ska driva på så att fler länder tar sitt ansvar.

På morgondagens möte kommer jag återigen att påtala vikten av att alla medlemsstater tar ansvar för flyktingmottagandet och att vi därmed lever upp till det gemensamma regelverk som finns. Alla asylsökande måste tas emot och få sin ansökan prövad på ett likvärdigt sätt över hela Europa, i hela EU.

Regeringen anser därför att kommissionen bör få i uppdrag att ta fram konkreta förslag för en jämnare fördelning av asylsökande inom EU. Samtliga medlemsstater ska därmed kunna ge skydd åt personer som söker asyl i EU.

Regeringen anser också att EU måste göra mer, så att fler människor i behov av skydd kan ta sig till Europa på laglig väg och på så sätt förhindra att dessa människor i desperation lägger sina liv i händerna på skrupellösa människosmugglare. I den debatten har många olika förslag om lagliga vägar nämnts. Ett sådant som har nämnts är så kallade humanitära visum. Vi menar att EU-kommissionen måste få återkomma med konkreta förslag i den delen och därmed presentera alternativ för lagliga vägar att söka asyl i EU.

Slutligen, herr ordförande, behöver vi fortsätta att trycka på för att öka mottagandet av kvotflyktingar i andra medlemsstater. I dag är det faktiskt så att hälften av EU:s medlemsländer inte tar emot kvotflyktingar inom FN:s kvotflyktingssystem.

Morgondagens toppmöte är oerhört viktigt för att få stopp på det fullständigt ovärdiga och omänskliga som nu sker på Medelhavet och för att finna former för en mer humanitär och solidarisk flyktingpolitik inom EU.

Slutligen vill jag bekräfta det ordföranden inledde med. Vi väntar fortfarande på ett utkast till deklaration från ordförande Donald Tusk. Vi har ännu inte fått något men ska naturligtvis sända över det till EU-nämnden så fort vi får det.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi kan likväl ta ställning till regeringens föreslagna ståndpunkt, som statsministern just har angett.

Vi fortsätter mötet genom att ge talarna tid i ordning efter partiernas storlek i riksdagen. Jag föreslår att vi försöker klara oss utan reglerad talartid och att alla försöker ta sitt ansvar. I den här frågan går det inte gärna att avbryta folk. Man måste få säga vad man tycker, särskilt eftersom det inte finns något papper som man har kunnat ställning till. Under eget ansvar talar var och en så länge det behövs.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (S):

Ordförande! Jag vill tacka statsministern för redogörelsen inför det mycket viktiga möte som äger rum i morgon. Det är väldigt tråkigt att det

ska behövas, men med nuvarande situation är det klart att vi välkomnar att kommissionen tar initiativ till ett sådant möte.

Det är verkligen fruktansvärda händelser. Människor är på flykt. Men det är inte nog med det, utan sedan ska de också, som statsministern sa, råka ut för skrupellösa människosmugglare utan något som helst ansvar. Vi har alla sett och hört vad som har utspelat sig på den aktuella båten. Det är obeskrivligt och fruktansvärt.

Jag välkomnar statsministerns avsikt beträffande vad vi ska driva på. Man måste jobba på många olika fronter för att komma till rätta med detta. Som statsministern säger handlar det om en dialog med ursprungs- och transitländer. Man får inte glömma den frågan i detta akuta läge. Det handlar om att se över hur man kan åstadkomma fler legala vägar in i Europa, så att människor slipper utsättas för detta. Det är otroligt viktigt.

Men det handlar också, precis som statsministern säger, om att uppfylla det vi redan har beslutat. Det finns ett regelverk om flyktmottagande i EU. Jag är otroligt glad för att statsministern kommer att betona frågan att alla länder tar sitt ansvar. EU är ibland mycket fingerfärdigt och engagerar sig i mängder av frågor, som enbär i snus och moms på föreningar. Men när det handlar om liv och död verkar man inte vilja ställa upp och ta krafttag för att vi ska kunna uppfylla det vi har beslutat. Jag välkomnar verkligen också att vi tar krafttag för en bättre ansvarsfördelning beträffande de flyktingar som kommer, så att fler flyktingar kan komma till Europa. Det är ett medskick.

Anf. 5 MIKAEL CEDERBRATT (M):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för föredragningen!

De senaste dagarnas tragedier i Medelhavet har på något sätt med full kraft visat att EU måste bestämma sig för en linje i asylpolitiken som inte tvingar människor att riskera sina liv. Sverige men även Tyskland tar ett stort ansvar, och det är viktigt att övriga EU-länder, som nu tar mindre och nästan inget ansvar, utökar sitt ansvar.

EU-kommissionen har skickat ut ett pressmeddelande med tio punkter. Alla är relevanta i sammanhanget. Men de är bara punkter, vilket gör att de är lite svåra att värdera. Många av dem kan man redan nu se fordrar en hel del ytterligare överväganden och funderingar innan de kan betraktas som skarpa.

I detta sammanhang tycker jag att tiden är en faktor som man måste se på, eftersom människor riskerar att drunkna varje dag. Därför tänkte jag ställa frågor beträffande tre områden där jag bedömer att man någorlunda snabbt kan göra skillnad.

Det första är att vi sedan decennier har ett väl fungerande system för vidarebosättning, alltså kvotflyktingar, tillsammans med FN:s organ UNHCR. Vi i Sverige tar emot nästan 2 000 människor per år. Skulle man ta räkneexemplet att alla medlemsstater i förhållande till sin folkmängd tar emot lika många som Sverige skulle man i ett svep kunna ta emot 100 000 flyktingar inom EU. Då blir min första fråga: Delar statsministern bedömningen att detta är ett område där man snabbt kan nå resultat? Är statsministern i så fall beredd att driva den frågan på rådsmötet?

Det andra gäller de resurser som fordras för att få fart på de gemensamma operationerna. Har statsministern någon uppfattning om vilka bedömningar som Sverige gör och vilka bedömningar av resurser som man kanske har hört andra länder göra för att helt enkelt snabbt kunna rädda liv?

Det tredje är att svensk polis över åren har nedprioriterat förundersökningar vad gäller att få fast och lagföra människosmugglare. De förundersökningarna är ofta mycket resurskrävande, det fordras ofta telefonavlyssning och det krävs tid och resurser. Frågan är om statsministern är beredd att vi i Sverige satsar mer på detta och också ser till att förmå övriga medlemsstater att satsa mer på att få fast människosmugglare.

Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Det är otaliga katastrofer som sker på Medelhavet. Det är en enda stor tragedi som har föranlett att tusentals människor har omkommit till sjöss. I ärlighetens namn skapas denna situation till stor del av den signalpolitik som förs i framför allt Sverige men även i Tyskland.

När människorna som korsar Medelhavet får frågan var de helst vill söka asyl är inte svaret Grekland, Spanien eller Italien utan framför allt i stället Sverige och Tyskland. Det måste därför påpekas att Sverige och regeringen med dess oansvariga flykting- och invandringspolitik således bär ett särskilt ansvar för det som nu sker i Medelhavet.

I denna fråga är det nämligen Sverigedemokraterna som politiskt numera går i samklang med övriga EU och EU-kommissionen. Sverigedemokraterna stöder de tio åtgärder som nu presenteras inför det extrainkallade mötet om de händelser som sker i Medelhavet. Faktum är att vi inte bara stöder åtgärds punkterna som nu föreslås. Dessa punkter ligger även i linje med vad vi hela tiden sagt i dessa frågor.

Den politik som nu förs i EU och de förslag som nu kommer från EU-kommissionen för att hantera den akuta situationen ligger i linje med den politik som vi från Sverigedemokraternas sida har bedrivit under lång tid här i EU-nämnden. Det måste därför sägas att det är minst sagt beklämmande att det har krävts så stora förluster av människoliv innan vår politik i den aktuella frågan nu ser ut att kunna realiseras förutsatt att ministerrådet godkänner de punkter som har tagits fram från EU-kommissionens sida.

Från vår sida vill vi i övrigt upprepa att all hjälp ges på plats via UNCHR för att hjälp ska nå så många som möjligt, och för den delen också så tidigt som möjligt. Alla frågor rörande vidarebosättning måste även de hanteras i samråd med UNCHR för bästa möjliga hjälp till så många som möjligt.

Här tycker även vi i likhet med regeringen att vi bör uppmana även andra länder i Europa att ta sitt ansvar. Sverige tar sitt ansvar vad gäller kvotflyktingar. Det gör inte alla länder i Europa. Det är en av de tio punkter som nu föreslås från EU-kommissionen som vi till fullo ställer oss bakom.

Vi vill däremot inte se ett tvingande regelverk om detta. Det skulle kunna bli följderna av den politik som regeringen nu för fram där man vill

ha fler lagliga vägar in i Europa och med kraft vill påverka andra länder i Europa att ta sitt ansvar. Vi tycker att ansvaret ska tas på frivillig basis och att migrationsområdet inte ska överföras till europeisk nivå.

För att motverka fler tragiska människoöden borde EU därför verka för att få till stånd tredjelandssavtal med till exempel Tunisien, Libyen och Egypten för att där kunna hjälpa de människor och flyktingar som behöver hjälpen och därmed minska incitamenten att korsa Medelhavet och därmed riskera tusentals människoliv.

Människorna som behöver hjälp måste också kunna få den möjligheten att få den hjälp de behöver. Där är UNHCR det främsta verktyget vi har till förfogande i dag när det handlar om så pass många människor som är beredda att korsa havet bara för att uppnå en bättre levnadssituation. Den levnadssituationen anser jag att vi har ett ansvar från Sveriges sida och EU:s sida att bistå dem med, men då i första hand på plats för att därigenom kunna hjälpa så många som möjligt.

Låt mig även påpeka att olika terroristorganisationer som al-Qaida men framför allt Isil säger sig nu föra in sina operatörer från Libyen till länder i Europa. Samtidigt leder den bristande hanteringen från Italiens sida till att man i slutänden inte har någon riktig ordentlig koll på vilka människor som nu tar sig in i Europa.

Detta är ett problem som måste hanteras. Det är ett problem som ofta tas upp i nyhetsrapporteringen, nu senast från Expressen alldeles nyligen. Det krävs därför även stabiliserande åtgärder i synnerhet i och runt Libyen genom att bland annat hjälpa Libyen att bygga upp gränsbevakningen till sjöss, i luften och på land.

Om möjligheten ges via ett tredjelandssavtal bör vi också ge Frontex ökade befogenheter att kunna bistå Libyen eller andra länder i dess närhet att hävda sina egna gränser så att vi kan avhålla terroristerna från att ta sig till Europa.

Jag menar på att det är hög tid att EU och Sverige hanterar den här frågan på allvar. EU-kommissionen har kommit en bra bit på väg numera. Det återstår bara att även den svenska regeringen fullt ut inser sin egen skuld i det som nu sker och att regeringen för de hjälpbehövandes skull kryper till korset och ändrar sin politik i likhet med den politik som Sverigedemokraterna erbjuder.

Tills att så sker kommer vi att anmäla avvikande mening. Det gör vi även i dag utifrån det jag just nu har anfört.

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Då är det jag i egenskap av Miljöpartiets representant som ska tala.

När man ställs inför den här typen av massiva katastrofer och siffrorna är tusentals kan det ibland hjälpa för att försöka förstå vad som händer att tänka sig en enda människa. Man kan tänka sig att man sitter på en båt med sina två barn i famnen. Båten välter, och man hamnar i vattnet. Även om just jag kanske kan simma, hur ska jag rädda båda barnen? Det ena flyter bort. Kanske ingen tar hand om det. Det försvinner. Man kan tänka sig plötsligt att detta upprepas tusen och tusen gånger. Då känner man vilket ansvar som vilar på våra axlar att göra någonting åt det.

Jag tycker att statsministern läste upp på ett bra sätt vad som är nödvändigt att göra. Om man vill ta bort profitmarginalen för människosmugglare är bästa sättet att ingen behöver anlita dem. Lagliga vägar in är en bra väg att gå, anser jag. Man kan i stället för att riskera livet få chansen att söka asyl och säga: Jag vill ha ett visum för att få chansen att få min sak rättssäkert prövad och därmed också livssäkert prövad. Man behöver inte riskera livet för att få sina rättigheter prövade.

Innan åtgärderna kommer på plats är det bra att vi nu utvidgar operationen för att kunna rädda människor. Jag anser att kommissionens pressmeddelande har en tyngdpunkt på lite fel sida. Det är för mycket fokuserat på hur man skickar tillbaka, stänger och stramar åt. Det behövs en bra balans där. Jag tror att Sveriges inlägg i debatten kan skapa en vettig balans här. Jag tackar statsministern för inlägget, och jag stöder regeringen i denna fråga.

Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Jag börjar med Marie Granlund. Marie Granlund välkomnade de principer som regeringen har redogjort för som vägleder vårt resonemang och diskussionen i morgondagens europeiska råd. Det gäller inte minst att uppfylla befintligt regelverk. Det är en av nyckelfrågorna. Det finns ett befintligt regelverk, men det används inte på det sätt som man borde göra. Det är en av huvudfrågorna. Jag ska återkomma till de andra.

Mikael Cederbratt ställde ett antal frågor om vidarebosättning. Det gäller kvotplikten i flyktingsystemet. Vi vill självfallet att det ska utvecklas. Nu finns det några meningar i de tio punkterna. Vi får se vad kommer i slutsatsen om att man utvecklar det man kallar för ett pilotprojekt. Vi skulle helst av allt självfallet vilja att alla tar sin del av detta ansvar. Nu finns en beredskap för att utveckla den verksamheten, och det går i rätt riktning. Det tänker vi driva på för. Svar ja.

Vad gäller resurser kommer alla i morgon att få redovisa vad de är beredda att göra. Sverige kommer för sin del att redovisa, som jag nämnde, möjligheten från Kustbevakningen. Kustbevakningen måste själv göra analysen av vad man kan bidra med och när. Ambitionen måste självfallet vara att det sker så fort som möjligt. Inte minst måste Frontex ange vad det finns behov av så att inte bara alla länder skickar någonting. Någon måste säga: Detta är behovet. Det är vi beredda på.

När det gäller att få fast smugglare finns punkt 2 i tiopunktslistan som handlar om hur man mer handgripligt ska hantera smugglare. Det kräver också väldigt noggrann översyn över internationell rätt och av vad man kan och får göra så att vi inte går över gränsen där. Vad är det man kan och får göra? Man kan återspegla till det som gjordes inom ramen för Atalanta. Det är ett sätt att hantera det. Men det förutsätter vissa beslut före, säkerhetsrådsbeslut och så vidare.

Andra saker som rör ens eget vatten måste man hantera inom det regelverk som gäller. Alla länder har sitt regelverk. Att gör den analysen återkommer nog kommissionen till. Vad finns det för möjligheter? Som jag sade tidigare måste vi ge den tydliga signalen till människosmugglarna att vi tänker göra allt för att förstöra den så kallade affärsverksamhet-

en, men det ska självfallet bygga på internationell rätt eller internationella lagar.

Jag hade kanske inte väntat mig något annat än en avvikande mening från Johnny Skalin. Men att säga att det som nu sker på Medelhavet beror på att Sverige vill ta emot människor som är i behov av hjälp är en mycket konstig hållning från min sida sett. Jag begriper den inte helt enkelt.

Det som sker nu i inte minst i Syrien och de områdena däromkring vet alla, och det får vi del av dagligen. Det finns flyktingläger i Syrien. Vi läser om Yarmuk. Många palestinier har flytt därifrån. De lider alla helvetets kval. Vi har hundratusentals, miljoner, människor på flykt i Turkiet, Libanon och Jordanien, och vi ser vad som händer i Libyen och runt om i världen. Så får vi höra att anledningen till detta är Sveriges flyktingpolitik. Då tycker jag att man har tagit sin egen position alldeles för långt.

Det talades om tredjelandsavtal och allt vad man kan göra med Libyen. Libyen är över huvud taget inte i dag i stånd som nation att hantera nästan någonting. Den nationen håller dessvärre på att kollapsa. Där har du två regeringar, kanske tre men åtminstone två, som gör anspråk på det. Det är ett land som inte är i skick i detta nu.

Som jag tidigare handlar det om fyra saker. Vi måste först sikta in oss på att rädda liv. Människor dör framför ögonen på oss på Medelhavet när de flyr från fasansfulla situationer, som deras liv innebär i många stycken. Det andra är att bekämpa människosmugglarna och göra det svårt för dem och omöjligt att bedriva den här verksamheten. Det tredje är att vara tydlig med att hela EU har ett gemensamt ansvar för att hantera en sådan situation som uppstår i vår närhet. För fjärde finns perspektivet att vi måste jobba med de länder som finns i detta område. Men det ena utesluter inte det andra. Här måste man fokusera på alla fyra punkterna.

Till sist kan jag säga att jag delar ordförandens uppfattning att det gäller att ta bort alla incentives för människosmugglare. Men jag menar samtidigt att det är de fyra punkterna som är grunden och bör vara grunden för Sveriges agerande också i rådet i morgon.

Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för redovisningen!

Låt mig inleda med att säga att jag instämmer väldigt mycket i det som statsministern har som ingång inför det informella europeiska rådsmötet i morgon. Trots detta har jag två frågor och ett påstående.

Den första frågan handlar om regeringens uttalanden, som har gjorts av utrikesministern men också av migrationsministern, att man tycker att EU-kommissionen och Europeiska rådet behöver ta initiativ för att förstärka den så kallade Tritonoperationen. Jag är intresserad av att höra vilka konkreta förstärkningar som statsministern vill se av Tritonoperationen.

Min andra fråga handlar om en fråga som statsministern i dag har tagit upp, nämligen att ha fler lagliga vägar för människor att söka asyl i Europeiska unionen. Inkluderar detta möjligheten att söka asyl på till exempel ambassad utanför Europeiska unionen? Som jag ser det är det

den absolut säkraste vägen för människor att inte behöva anlita de så kallade människosmugglarna eller bege sig ut på bräckliga farkoster som riskerar att förlisa på ett stort och öppet hav. Jag vill gärna efterhöra statsministerns inställning till ett sådant förslag, som jag vet har framförts av flera partier i tidigare sammanhang.

Min tredje fundering är egentligen ingen fråga utan bara en bekräftelse av att det är oerhört viktigt att de åtgärder som vidtas är legitima och följer såväl nationell som internationell rätt. Jag vet lite av egen erfarenhet hur lätt det är att gå lite vid sidan om, i det här fallet när det gäller flyktingsituationen på Medelhavet.

Anf. 10 JENS HOLM (V):

Herr ordförande! Ja, det är helt förfärliga scener som har utspelat sig på Medelhavet. När man, som Carl Schlyter säger, tar ned det till ett individperspektiv blir det direkt smärtsamt att se framför sig de 900 liv som släcktes i söndags.

Det är bra att det extra toppmötet kommer till stånd.

Jag skulle också önska att man pratar om grundorsakerna till flyktkatastrofen. Det är något nymorgnat över all uppmärksamhet kring dem. Vi har vetat sedan länge att vi har gigantiska orättvisor i världen och att de har vuxit. Vi vet att människor krigar. Med bland annat våra vapen dödar man varandra runt om i världen. Vi vet att klimatförändringen gör att vi kommer att få allt fler flyktingar i framtiden. Om vi inte också adresserar dessa långsiktiga problem inom ramen för den här diskussionen kommer vi tyvärr att sitta med samma diskussion nästa år igen.

Jag har läst kommissionens pressmeddelande. Jag tycker att det är märkligt, trots att allt har skett med kort varsel, att vi inte har ett utkast till slutsatser framför oss. I de punkter som kommissionen tar upp i sitt pressmeddelande tycker jag tyvärr att man drar åt helt fel håll. Jag tycker visserligen att det är bra att de skrupellösa flyktingsmugglarna ska tryckas till och en del andra saker som tas upp. Men det är helt fel inriktning att stärka till exempel Frontex, Triton och Poseidon som inte har något uppdrag att bedriva search and rescue, alltså att rädda människor, utan har just uppdraget att jaga flyktingar.

Vi från Vänsterpartiet skulle önska, och det är en uppmaning till den svenska regeringen, att man i stället tar fasta på den tidigare stora räddningsoperationen Mare Nostrum och lanserar ett Mare Nostrum 2 finansierat med EU-medel. Italienarna själva säger att de kan dra igång ett Mare Nostrum relativt snabbt, om det finns finansiering för det, med just uppdraget att rädda människor, inte att jaga dem.

Sedan vill jag skicka med till statsministern att man inte bara kan vänta på åtgärder från EU-nivå, utan Sverige ska ta initiativ till en koalition av villiga, alltså andra länder som vill ha en progressiv flyktingpolitik och som aktivt vill rädda liv utanför våra gränser. Man kan ha bilaterala avtal med till exempel Italien, Grekland och Malta om att vi ska hjälpa till, ligga ute med båtar och personal som hjälper till att rädda människor.

Jag skulle vilja fråga statsministern om lagliga vägar och precis det som Eskil Erlandsson tidigare tog upp. Vi från Vänsterpartiet välkomnar

verkligen att statsministern lyfter fram frågan om fler lagliga vägar in i unionen. Och jag är särskilt glad över att statsministern tar upp frågan om så kallade humanitära visum eller asylvisum. Man ska alltså kunna få visum på till exempel en svensk ambassad för att sedan kunna resa till Sverige och få sin sak prövad här. Det är det absolut rättssäkraste och över lag säkraste sättet att hantera de här frågorna.

Vi från Vänsterpartiet har haft många avvikande meningar i de här sammanhangen. Men om statsministern kan vara tydligare på den här punkten och säga att Sverige kommer att driva som svensk position just humanitära visum eller asylvisum kommer vi från Vänsterpartiet att vara nöjda. Då kan våra andra ståndpunkter betraktas som medskick till regeringen. Jag tror att detta med humanitära visum och fler lagliga vägar är det akuta vid sidan om att direkt rädda människor på Medelhavet.

Anf. 11 TINA ACKETOFT (FP):

Tack så mycket, statsministern, för föredragningen! Det låter som att vi som vanligt har en ganska bred samsyn i de här frågorna, en typisk svensk hållning, över partigränserna – de flesta av oss i alla fall.

Som liberal är jag naturligtvis en varm anhängare av EU. Men det ”Fort Europa” som vi ser har vuxit upp när världen står i brand runt omkring är ingenting som jag är stolt över på något sätt. Jag tycker också att det är ytterligt sorgligt att vi samlas i dag när detta har pågått länge. Det har varit katastrof på katastrof på Medelhavet. Man räknar lite löst med att 25 000 människor har dött sedan år 2000 i det medelhav som vi andra åker på solsemester till ganska så ofta.

Den absolut tyngsta resa som jag har gjort som riksdagsledamot var ett besök på Lampedusa för ett antal år sedan. Har man sett det finns det ingenting som kan göra att man någonsin skulle kunna ställa sig bakom något annat än att vi måste ha en gemensam asylpolitik i EU. Det var också det som Cecilia Malmström så enträget arbetade för men tyvärr inte fick igenom. Därför tycker jag att det är väldigt viktigt att statsministern åker ned och företräder den tydliga svenska hållningen att vi måste ha en gemensam asylpolitik och en bördefördelning mellan länderna. Det går inte att bara peka på Italien och säga att de inte gör tillräckligt mycket. I själva verket går de man ur huse på Lampedusa och drar upp folk, och man har ständigt en enorm räddningsinsats på gång.

Jag skulle också vilja ha förtydligat – jag tror att jag redan har fått svaret – att det är humanitära visum som är Sveriges hållning när vi pratar om fler lagliga vägar in i EU. Folkpartiet ställer sig bakom detta och tror att det är den absolut säkraste vägen att få komma till ett annat EU-land och där söka asyl, inte att man söker asyl i ett annat land direkt, för det tror vi öppnar för en rättsosäkerhet.

Jag skulle gärna vilja veta om det är den svenska hållningen att vi arbetar för humanitära visum, men också hur Sverige i så fall avser att arbeta gentemot andra EU-länder. Vi vet ju att detta inte är en hållning som majoriteten av de 28 länderna står för, så frågan är om det finns några like-minded, några som är på vår linje, som statsministern avser att samarbeta med. Hur arbetar man i så fall för att vi ska få till stånd humanitära visum?

Det är glädjande att Sverige är berett att sända förstärkning till Triton. Vi har ju gjort något liknande tidigare då vi bidrog med sjöövervakningsflyg. Problemet med dessa var, som jag förstått, att det var väldigt korta perioder som vi utsträckte vår hjälp till. Frågan är hur länge Sverige är berett att sända hjälp att förstärka Tritonexpeditionen med. Flyktingsäsongen har precis börjat, och den kommer att vara en lång tid till. Det är otroligt viktigt att det i så fall blir långsiktiga insatser vi gör och inte bara kortsiktiga för att det just nu är detta som är på toppen av vår agenda. Det är som sagt inte första gången vi har en enorm katastrof i Medelhavet. Detta är bara den senaste av dem, inte den sista, så jag skulle vilja efterlysa långsiktighet.

Anf. 12 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för föredragningen!

Det är ett oerhört viktigt möte som statsministern ska delta i i morgon. Jag stöder flera av de punkter som statsministern tar upp. Naturligtvis ska vi bekämpa människosmugglare och andra som utnyttjar människors utsatthet. Vi måste stoppa tragedierna i Medelhavet. Redan i år är det fler som nu har gått under, om jag förstått det rätt, än de som dog på Titanic. De som har gett sig iväg på de här båtarna i hopp om att rädda livet har mist sina liv. Jag tror att det är över 25 000 som har dött i Medelhavet. Det är en fruktansvärd och ofattbar siffra. Det är människor som redan är utsatta som mister sitt liv – en fruktansvärd tragedi.

Det är bra att statsministern tar upp att vi ska stärka solidariteten inom EU. Vi ställer oss naturligtvis också bakom att fler länder måste ta sitt ansvar för att ta emot flyktingar, eftersom det är den värsta flyktingkatastrofen sedan andra världskriget och det är en extraordinär situation just nu.

Vi kristdemokrater ställer oss också positiva till att skicka stöd och hjälp till kustbevakningen, men det ska då vara för att rädda liv, inte för att mota tillbaka människor. I det sammanhanget blir man lite förskräckt när man läser EU-kommissionens pressmeddelande med de tio punkterna, där man pratar om Atalantaoperationen som för tankarna till att med vapenmakt försöka bekämpa de här båtarna. Här måste det naturligtvis till en allvarlig diskussion om vad kommissionen egentligen menar.

Frågan om migration har varit uppe vid tidigare tillfällen för samråd i EU-nämnden. Den 13 mars var frågan om migration uppe med utrikesminister Margot Wallström i EU-nämnden. Jag ställde då frågan om möjligheten att söka asyl utanför EU eller om att på något sätt kunna hjälpa till med nödvisum. Hennes svar blev då: ”Det finns inget stöd för asylansökningar på ambassader runt om i världen. Det finns inte stöd i kommissionen, och det finns inte stöd bland medlemsländerna heller. Den frågan är nog långt borta och har inte framförts som ett konkret förslag på något sätt. Vad det leder till är också viktigt att reflektera över. Hur skulle det utvecklas och vad skulle det praktiskt innebära?”

Jag uppfattade då att jag fick ett negativt svar av utrikesminister Wallström på min fråga om möjligheten att få nödvisum utanför EU. Därför har jag i de samråd som har ägt rum under söndagen och måndagen med regeringen anmält en avvikande mening.

Statsministern får ursäkta, men jag blir inte helt nöjd med statsministerns uttryckssätt. Statsministern säger att kommissionen nu har flera förslag på sitt bord om lagliga vägar in till Europa, och ett av dessa är humanitära visum.

Om jag inte ska anmäla en avvikande mening vill jag nog ha ett förtydligande. Statsministern sa också att han stöder Marie Granlunds uttalande här, och hon sa ingenting om hur de lagliga vägarna in i EU skulle kunna se ut. Det har också varit min kritik när det gäller just samrådet att regeringen i ståndpunkter som vi har fått inför FAC och allmänna rådet bara har skrivit: Vi ska verka inom EU för att skapa fler lagliga vägar för att kunna söka asyl inom unionen. Men man säger inte hur det ska kunna gå till. Därför skulle jag vilja ha ett förtydligande från statsministern av detta. Annars kommer jag att anmäla en avvikande mening.

Till slut, herr ordförande, vill jag bara säga att inför det migrationspaket som nu förbereds och som ska beslutas i maj finns det flera frågor på bordet om att människor ska kunna ta sig till Europa genom att göra det lättare för kvalificerad arbetskraft att invandra till EU-länderna. Där tycker jag, och alliansregeringen har tidigare drivit det, att även andra typer och inte bara kvalificerad arbetskraft ska kunna söka sig till Europa.

Vi måste öppna fler lagliga vägar, och vi måste tänka brett i det här sammanhanget.

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Låt oss börja med Eskil Erlandssons frågor om att förstärka Triton. Vi har pratat om kustbevakningsinsatser. Det handlar om resurser från Kustbevakningen. Det kan vara flyg eller båtar.

Det är viktigt att upprepa att Frontex måste ge uttryck för vad behovet är så att vi svarar mot ett reellt efterfrågat behov. Det vi har tänkt på hittills är dessa två varianter. Det kan naturligtvis komma upp annat som kan komma i fråga. Det ska vi inte utesluta nu. Men det är de två vi kan se nära förestående och som vi bedömer att man kommer att uttrycka ett behov av. Som jag har förstått är det i första hand fråga om en flyginsats. Låt oss lämna det lite öppet. Men det är vad vi är beredda på.

Sedan var det en fråga om fler lagliga vägar. Flera har varit inne på den frågan, bland annat om det finns en ambition att få fram fler lagliga vägar utanför EU. Det rådet kommer att ge uttryck för är att låta kommissionen återkomma med vad det kan handla om, så att vi inte binder upp oss till en lösning.

Man behöver nog problematisera lite om vad till exempel humanitära visum kan komma att innebära. Det är sant att det finns ett land i Europa som har sådana. Frankrike har ett pilotprojekt på området. De gör en begränsning – jag kommer inte ihåg det exakta antalet – och säger att de kan tänka sig att ta emot ett antal som av humanitära skäl får asyl. Utbyggnad av kvotflyktingssystemet är också ett sätt. Vi vill helt enkelt att kommissionen återkommer till frågan om vägarna. Vi vill öka antalet lagliga vägar, men låt kommissionen få återkomma med förslag så att vi här och nu kan börja bygga upp en samsyn. Vad är det för något som ska ligga till grund för en gemensam syn på hur människor kan komma in?

Vi ser redan nu, tyvärr, för mycket splittring i frågorna, och vi tycker att det är viktigt att kommissionen får återkomma. Då får vi ha beredskap för olika alternativ och diskutera dem vidare.

Jag förstod att Eskil Erlandsson ville få bekräftat att det handlar om dagliga åtgärder. Det är helt rätt.

Jag delar Jens Holms uppfattning att grundorsaken måste adresseras. Vad är den faktiska grunden till de konflikter och kriser som människor lever i? Det är självfallet det som gör att de tar till så desperata åtgärder som att riskera sina liv för att ta sig över vattnet.

Jag delar dock inte riktigt uppfattningen om vad Triton ska göra. Det står i inledningen, redan i punkten 1, till EU-kommissionens tiopunktsförslag följande: Allowing to support search and rescue actions within the mandate of Frontex. Det finns enligt vår uppfattning en annan betoning på att leta och att rädda. Det är tyngdpunkten i de insatser som Sverige vill bidra med. Det gäller självfallet att både hitta och rädda de utsatta människorna. Vi menar att det är fråga om att rädda liv. Det är otroligt viktigt.

Jens Holm tog upp frågan om lagliga vägar. Jag svarade på den frågan i svaret till Eskil Erlandsson.

Tina Acketoft tog upp "Fort Europa" och att ha en gemensam asylpolitik. Det är precis vad vi vill. Det bör finnas en asylpolitik som fungerar likadant i alla länder. Det är huvudnyckeln till att få en humanitär asylpolitik i EU.

Även i fråga om humanitära visum svarade jag i samband med mitt svar till Eskil Erlandsson. Låt kommissionen få återkomma om vilka lagliga vägar som kan finnas. Låt oss också väga för- och nackdelar med olika sätt. Det är det ena perspektivet.

Det andra perspektivet är att när vi gör något ska det vara fråga om alla i EU. Det är därför kommissionen måste komma tillbaka med förslag. Vi ska inte fortsätta att ha olika hantering utan vi ska sikta in oss på en så lika hantering som möjligt i de 28 medlemsländerna.

Frontex ska återkomma i frågan om Tritoninsatsen. Vad kan Tritoninsatsen göra? Det är vad vi vill att Frontex ska återkomma till. Men vi förbereder frågan till Kustbevakningen i fråga om flyg- och båtinsats. Jag lämnar öppet för att det kan vara annat som Frontex efterfrågar som vi inte ska säga nej till i början. Låt oss i så fall höra vad det kan vara.

Désirée Pethrus tar upp behovet av att stoppa katastrofer helt. Vi delar alla den uppfattningen. Det gäller att rädda liv, inte att stoppa liv. Det är därför vi ser den annorlunda formuleringen i detta tiopunktsprogram. Här betonas mer att det gäller att hitta och rädda. Det är det som det efterfrågas stöd för, och det är Sverige beredd att ge. Även här tog Désirée Pethrus upp frågan om lagliga vägar. Där är samma svar som jag tidigare har lämnat.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Vi har faktiskt tid för en andra runda om alla håller sig hyfsat kortfattat.

Anf. 15 TERESA CARVALHO (S):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen och svaren på frågorna så här långt.

Jag hade egentligen inget ytterligare tillägg eller ytterligare fråga. Jag vill understryka att jag verkligen välkomnar det initiativ som har tagits till det extra mötet och den linje som statsministern har föredragit.

Anf. 16 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Hela diskussionen visar hur allvarlig situationen är och att alla medlemsländer måste ta situationen på allvar.

Sverige ska vara en tydlig och drivande kraft för att EU ska kunna vidta de åtgärder som behövs. En av de delar som statsministern tog upp är att EU:s medlemsländer faktiskt ska uppfylla det som redan har överenskommits. Det är i sig inte så uppmuntrande, men här gäller det att inte tappa fokus utan att hålla uppe trycket. Det vi har kommit överens om ska genomföras, och sedan ska vi få fler medlemsländer att ta sitt ansvar i alla delar.

Statsministern och Jens Holm var inne på grundorsakerna. Det är därifrån hela problemet kommer. Vi får erkänna att inte vare sig EU eller FN har lyckats med sitt uppdrag. Säkerhetsrådet har misslyckats i Syrien. Det är en av orsakerna till att så många människor nu är i en så desperat situation att de inte ser någon annan utväg. Det ställer krav på att säkerhetsrådet måste börja fungera bättre, att kommunikationen, relationen och samarbetet mellan FN och EU också fungerar bättre. EU kan uppfylla sin roll som en global krishanteringsaktör och använda alla de instrument som finns för att försöka både förebygga konflikter, bygga fred och bygga stabila samhällen.

Kan statsministern säga något om de ytterligare ansträngningar som ändå måste komma upp i diskussionen? Det handlar om relationer mellan EU och FN, och det handlar också om den strategiska översyn som EU ska göra av EU:s säkerhetsstrategi. Där måste de delarna komma in.

Anf. 17 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag vill kommentera två saker som statsministern tog upp med anledning av mitt tidigare anförande.

Den första gäller att Libyen inte är i skick att hantera denna typ av problem. Det var därför jag påpekade att vi kanske ska ge Libyen den hjälp och det stöd landet behöver.

Den andra gäller att regeringen inte vill ta ansvar för situationen. Jag hävdar att den svenska regeringen och den tyska staten har ett stort ansvar i den situation som nu råder. Statsministern hävdar att vi hjälper människor, och det är därför som situationen ser ut som den gör med att många människor söker sig till Sverige.

Själva huvudpoängen bakom min argumentation är att vad som skiljer vårt land gentemot andra länder i Europa är att vi är beredda att automatiskt bevilja permanenta uppehållstillstånd bara för att någon från ett visst land söker uppehållstillstånd. Det är inte så som tanken bakom asylsystemet såg ut när flyktingreglerna en gång i tiden antogs. Om systemet ruckas genom att gå ifrån praxis med temporära uppehållstillstånd

under den period man behöver skydd och hjälp från en annan stat får vi den situation som statsministern tog upp i sitt inledningsanförande, nämligen att över 50 procent av dem som söker sig från Afrika och länder däromkring över Medelhavet till Europa söker sig till just Sverige och Tyskland.

Det här är saker och ting som i allra högsta grad påverkar situationen. Jag vill uppmana regeringen att faktiskt följa principerna för asylreglerna och asylsystemet. Då hade kanske problemet varit mindre i dag.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Jag ger ordet till mig själv i egenskap av miljöpartist.

Mitt första inlägg ägnade jag åt den akuta situationen. Jag vill ägna mitt andra inlägg åt att följa upp vad Jens Holm nämnde om grundorsakerna.

Om EU hade en bättre fredspolitik, en bättre global klimatpolitik, en rättvis handelspolitik och en fungerande människorättspolitik skulle många av grundorsakerna elimineras. I Sverige sammanfattar vi detta med en politik för global utveckling. Det är viktigt att EU tar till sig konceptet och tillämpar det i praktiken och inte bara i retoriken. Då kan vi finna en långsiktig lösning där människor kan bygga en framtid där de helst vill bo på jorden och inte tvingas lämna ställen de egentligen tycker om.

Jag känner en oro inför att det kommer att finnas ett tryck att bygga upp EU-finansierade EU-ledda flyktingläger på andra sidan Medelhavet. Det är en olycklig situation där vi legitimerar saker vi inte har kontroll över och skapar något slags samvetsgrund för att skicka tillbaka människor utan att de får en rättssäker individuell prövning. Jag vill varna för den typen av problem.

Det är viktigt att alla känner ansvar. Ingen ledare i Europa ska kunna lämna mötet och känna att man kan gömma sig i ett presidentpalats i en huvudstad i Europa och säga: Det här drabbar inte mig och påverkar inte mig.

Det är en oacceptabel situation, och jag hoppas att ingen får chansen att lämna mötet med de tankarna i huvudet.

Jag stöder regeringens åsikt, och jag har ingen avvikande mening från det statsministern har sagt.

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Ordförande! Jag konstaterar att Teresa Carvalho och ordföranden delar vår uppfattning. Vi tackar för stödet.

Karin Enström ställer en viktig fråga som har att göra med EU:s roll att hantera frågor inom EU och i EU:s omgivning. Den är helt avgörande.

Det finns självfallet ett samarbete med de länder som finns i EU:s närmaste omgivning. Samarbetet behöver utvecklas, och det är viktigt att påpeka. Vi har ingen lösning för i morgon, men jag menar att det är en sådan del där EU behöver visa att det här är inget "Fort EU", och det här är ingen regional organisation som inte känner samhörighet. EU ska finnas med i ett mycket större sammanhang. EU är redan nu en mycket

stor biståndsgivare och delaktig i många politiska frågor. Det arbetet behöver säkert utvecklas ytterligare.

Vi har inte förberett något sådant resonemang nu, men det är självklart mycket viktigt.

Det finns nu i den akuta situationen naturligtvis en dialog mellan EU och FN om vad som kan göras. FN följer frågan noga. Om jag är rätt underrättad ska det vara ett möte i dag i New York där diskussionen förs vidare. FN är självklart inblandat.

Jag delar helt uppfattningen om säkerhetsrådet. Det har också uttryckts av andra inom ramen för FN att säkerhetsrådet inte har levererat tillnärmelsevis vad det borde göra i en sådan situation. Det föranleder dessutom en diskussion om säkerhetsrådets funktion och möjligheter.

Sedan var det Johnny Skalins kommentarer. Det var mycket om flyktingreglerna i Sverige och det ena med det andra. Vad vi pratar om nu är att rädda liv. Människor finns ute på Medelhavet. De flyr från en fruktansvärd situation. De tar denna enorma risk därför att varifrån de kommer råder en så fruktansvärd situation – inte på grund av Sveriges regler för asyl.

Det är detta som ligger till grund. Det ska man inte blanda ihop med något annat och försöka plocka poäng på det. Det här är faktiskt en kris för att människor flyr från fruktansvärda umbäranden. Det är det som är i fokus.

Nu ska vi rädda liv. Vi ska se till att göra allt vi kan för att försvåra för människosmugglarna. Vi ska koordinera oss bättre inom EU och dessutom ha en dialog med länderna i regionen, så att vi på sikt kan förebygga att sådant här kan fortgå. Det är själva poängen med det vi ska göra nu.

Anf. 20 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Jag tycker att det är mycket angeläget att statsministern på det informella toppmötet på allvar tar upp frågeställningen om att finna fler lagliga vägar att söka asyl i Europeiska unionen. Det är som jag ser det den absolut bästa och säkraste vägen att minska den flyktingström som i dag tar icke-legala vägar och de katastrofer som därför tyvärr inträffar på Medelhavet nästan varje dag.

Jag vill gärna ha ett ställningstagande från statsministern om att han är beredd att driva den här frågan, och det på allvar. Samtidigt har jag förståelse för att kommissionen måste titta på detta eftersom det omfattar inte bara Sverige som enskilt land. Ett visum gäller ju, med de regler vi har, i alla europeiska länder. Det måste alltså vara ett övergripande ställningstagande. Av det skälet anmäler jag inte avvikande mening på den här punkten i dag men vill gärna avisera att jag är beredd att göra det i framtiden om inte något konkret händer på det informella toppmöte som nu kommer. Jag ser detta som en av nycklarna till att komma ifrån den situation som råder just nu.

Anf. 21 JENS HOLM (V):

Jag vill ta fasta främst på två saker. Kommer förstärkandet av Triton och Poseidon, som man tar upp här, att leda till att fler människoliv råd-

das? Vi får väl hoppas det. Men i mitt förra anförande sa jag att Tritons främsta uppdrag inte har varit att rädda människoliv. Det ser vi om vi jämför Triton med den operation som fanns i området tidigare, nämligen Mare Nostrum, som var mycket större och som hade ett konkret uppdrag att bedriva search and rescue.

Jag ser inte ord som "humanitär" eller "rädda liv" i det här pressmeddelandet från kommissionen. Däremot talar man, direkt efter att man nämner att man ska stärka Triton och Poseidon, om att man ska förstöra båtar, att det ska vara ett snabbt återvändande av irreguljära immigranter, att man ska kräva att alla medlemsländer tar fingeravtryck, och man framhåller operationen Atalanta som framgångsrik, och den ska man inspireras av. Den är en helt igenom militär operation.

Jag blir väldigt oroad när jag läser sådana saker. Jag tycker att det här pressmeddelandet drar åt helt fel håll. Jag tycker att det du, Stefan Löfven, har sagt, har varit väldigt bra. Du har sagt, åtminstone som jag tolkar det, att Sverige ska ge stöd bara till humanitära insatser, alltså insatser som syftar till att rädda liv. Det är bra. Men jag vill att svenska regeringen ska verka för att detta också ska vara EU-positionen. När EU anslår mer gemensamma medel till Triton eller vad det nu kan vara, ska det inte finnas några militära komponenter där. Det ska inte finnas några komponenter där man söker efter irreguljära flyktingar och ska skicka bort dem så fort som möjligt, utan det ska handla om att rädda liv. Det är det helt akuta just nu. Där skulle jag vilja ha ett förtydligande om att detta är precis vad den svenska positionen handlar om.

Då måste man vara beredd att ändra på förskjutningen av de punkter som finns i pressmeddelandet. Orden "humanitär" och "rädda liv" kanske borde läggas in i texten? Det är något som påpekades av en krönikör i en av Sveriges största tidningar i morse.

Nu kommer jag till nr 2, fler lagliga vägar in i Europa. Jag tycker att det är bra att Sverige säger att vi ska driva detta. Men precis som Désirée Pethrus har framhållit här är detta inte helt tydligt i den svenska positionen. Vi hörde vad Margot Wallström sa här förra veckan.

Jag har full respekt för att man vill att EU-kommissionen ska återkomma med ett konkret förslag, men då måste det också finnas någon som ger det uppdraget åt EU-kommissionen. Då måste någon säga till EU-kommissionen att man vill att de ska ta fram ett konkret förslag för hur EU och dess medlemsländer i framtiden ska kunna tillåta asylvisum, humanitära visum, akutvisum eller vad vi nu kallar dem, som man ska kunna få på ambassader och beskickningar, liksom att det ska finnas andra möjligheter för legala vägar in i unionen.

Om detta är den svenska positionen vill jag höra det här och nu. Då behöver vi i Vänsterpartiet inte ha någon avvikande mening på den här punkten. Jag hoppas att vi inte ska behöva det.

Anf. 22 TINA ACKETOFT (FP):

Tack, statsministern, för svaren! Jag vill uppehålla mig lite vid samma frågeställningar som Jens Holm. Jag kan mycket väl förstå att när man går in i en förhandling går man inte in med låsta positioner. Man lägger inte in en beställning. Men samtidigt är det oerhört viktigt att man

själv vet vad man har för beställning med sig hemifrån för att kunna driva en svensk position tydligt.

Jag kan förstå att man väntar på kommissionens olika förslag på lagliga vägar, men det skulle ändå ha varit skönt att veta att den svenska positionen till exempel är att arbeta för humanitära visum, så att man på så sätt kan driva diskussionen i den riktningen.

Detsamma sas också i svaret: Låt Frontex återkomma med besked om vad de vill ha innan vi låser oss. Självklart måste vi veta vad det är de behöver, men man kan ändå gå in med hållningen att det ska vara långsiktiga aktiviteter och inte bara korta, temporära insatser. Vi ser att det som nu händer inte var första gången, och det är inte sista gången. Det kommer att behöva göras insatser konkret hela tiden.

Även om vi inte har en avvikande mening i dag vill jag flagga för att Folkpartiet kommer att ha det i framtiden om vi inte ser att det kommer tydliga förslag på fler lagliga vägar in i EU.

Jag har också en fråga. Jag ser att i paketet från kommissionen väntas också ett förslag om att göra det lättare för kvalificerad arbetskraft att invandra. En av grundorsakerna till den flyktingström vi nu ser är naturligtvis krigen, men det är också flykten undan total fattigdom. Vi har talat om FN:s säkerhetsråd, som inte har lyckats åstadkomma fred eller medla. Men om vi låser oss fast vid att det enbart är kvalificerad arbetskraft som är välkommen in i Europa har vi låst ute ett stort antal människor.

Jag skulle vilja ha ett förtydligande på den här punkten. Är det verkligen kvalificerad arbetskraft som är den enda andel människor vi anser att vi kan ha plats för i Europa?

Anf. 23 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Tack, statsministern, för svaret, som dock inte gör mig helt lugnad. Vi pratar här om att rädda livet på ett stort antal människor som i desperation flyr över Medelhavet. Vi måste ha människovärdet i fokus. Nu står, tycker jag, EU:s värderingar lite på spel. Kommer EU verkligen att stå upp för mänskliga rättigheter, som vi ju driver på så många olika håll? En rätt är faktiskt rätten att söka asyl och att söka skydd i den situation som många nu befinner sig i. Precis som Tina Ackefors säger kan det finnas många olika anledningar till att man söker sig till Europa, och de måste alla adresseras.

Statsministern säger: Låt kommissionen återkomma när det gäller lagliga vägar in i EU. Då uppfattar jag det som att statsministern inte driver den frågan. I dag har vi samråd med statsministern om vad statsministern ska driva vid det extrainsatta toppmötet i morgon. Då måste statsministern ha en egen linje. Vad är det statsministern ska driva?

Eftersom statsministern bara lite lösligt hänvisar till att kommissionen ska återkomma vidhåller jag min avvikande mening, precis som jag gjort i två skriftliga samråd. Vi tycker inte att regeringen tillräckligt starkt tar ställning för hur människor på flykt ska kunna få fler lagliga vägar in i EU. Kristdemokraterna anser att det också ska finnas möjlighet att via ambassad i tredjeland ansöka om nödvisum. Det är något vi har drivit ända sedan EU-valrörelsen i maj förra året.

Nu gäller det som statsministern säger här som regeringens ståndpunkt. När statsministern säger här att vi vill söka fler lagliga vägar in och exemplifierar det är det en del av den svenska ståndpunkten.

Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Flera har tagit upp detta med alternativa och lagliga asylvägar, och det är precis detta vi kommer att ta upp och vill driva. En viktig princip är att det ska avse hela EU. Det är ju det som är själva poängen.

Jag kan redan här och nu säga att vi inte har många påhejare. Det är inte många länder som vill göra detta, utan här gäller det att för oss att få fler att ställa sig bredvid oss och gå med på att vi ska titta på detta. Då tror jag att det är fel att börja med att säga att det exakt ska ske på ett visst sätt.

Det krav vi har är att kommissionen ska återkomma med fler lagliga vägar. Men det är lika bra att vara ärlig i EU-nämnden och säga att det inte är många länder som tycker att detta är en bra idé. I det här sällskapet liksom i alla andra gäller att man måste få människor med sig på något sätt. Då är jag övertygad om att det är bättre att inte vara så specifik om hur det hela ska gå till utan i så fall återkomma med förslag.

Jag vill vara ärlig och säga att det inte är många länder som tycker att detta är bra, men vi driver frågan och vill att detta ska komma upp. Då får vi se hur reaktionen blir, helt enkelt.

Detta är anledningen till att jag inte vill säga specifikt på vilka sätt vi vill åstadkomma detta. Det finns olika sätt att göra det på. Låt oss börja med principen att EU ska öppna för fler lagliga vägar och därifrån börja ett resonemang om hur detta skulle kunna gå till. Jag tror att det är en bättre framgångslinje.

Jens Holm ställde en fråga om Triton. Det står i inledningen av punkt 1 i dokumentet – man kan tycka olika ändå; det inser jag: Reinforcing joint operation in the Mediterranean, Triton and Poseidon, by doubling the financial resources and the number of assets, allowing to support search and rescue actions within the mandate of Frontex.

Vi kan gärna betona detta i morgon. Vi skickar kustbevakningsresurser för att hitta och rädda. Det var därför jag nämnde princip nr 1: rädda liv. Det är det vi vill fokusera på. Det är så vi läser dokumentet.

Jag hoppas att jag har svarat också på frågan om lagliga vägar. Det samma gäller Tina Acketofts fråga. Vi vill göra på det sättet.

Detta med långsiktigheten glömde jag dock att svara på förra gången Tina Acketoft frågade. Det är klart att vi vill ha det så långsiktigt som möjligt, men det måste avgöras av vad Kustbevakningen anser sig kunna ställa upp med och vilket behov som finns. Men självfallet vill vi känna att det är hållbart och så långsiktigt som möjligt utifrån de ramar som finns.

Den sista frågan från Tina Acketoft ska jag dock be att få återkomma till. Det förslaget kommer i slutet av maj och ska tas upp vid nästa toppmöte.

Jag hoppas att jag också har svarat på Désirée Pethrus fråga om hur vi ser på detta med lagliga vägar.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Vänstern och Kristdemokraterna kanske vill förtydliga om ni är nöjda med statsministerns svar eller om ni vill anmäla avvikande mening?

Anf. 27 JENS HOLM (V):

Vi är beredda att ansluta oss till Kristdemokraternas avvikande mening. Vi tycker att man måste vara tydligare gällande lagliga vägar och humanitära visum.

Anf. 28 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Precis. Statsministern tycker att det finns olika sätt för lagliga vägar. Jag tycker inte att det är tydligt vilka lagliga vägar statsministern vill driva. Det är inte många påhejare, säger han. Det sa också Wallström den 13 mars här i EU-nämnden. Om kommissionen inte anses vara intresserad av frågan – Wallström var själv inte intresserad av att tala om nödvägar – tror jag inte att regeringen helt plötsligt har bytt fot.

Jag är alltså inte säker på att ni har bytt åsikt sedan den 13 mars. Vi behöver driva den här frågan tydligt. Det har inte blivit tydligt för mig att statsministern avser att göra det, och jag har därmed en avvikande mening.

Jag tycker även att det som Jens Holm har tagit upp angående Triton och det som har sagts i den frågan är viktigt. Vi delar den åsikten också.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Statsministern har under nämndens möte nämnt humanitära visum. Men ni vidhåller var sin, men likalydande, avvikande ståndpunkt.

Jag tackar för diskussionen och konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna och en annan, men likalydande, avvikande mening från Kristdemokraterna och Vänsterpartiet.

Vi har som sagt inte deklarationen ännu. Men den kommer, så fort vi får den, att skickas till EU-nämnden. Vi kommer att ha ett skriftligt samråd så att alla har en chans att tycka till om den innan toppmötet är avslutat. När vi får deklarationen har vi möjlighet till skriftligt samråd. Var alltså beredda att med kort varsel ha ett skriftligt samråd om själva deklarationstexten!

Då tackar jag för dagens möte. Jag kan informera om att det blir en återrapport i kammaren tisdagen den 28 april kl. 13.30.

Och observera att nämndens nästa möte om utrikes frågor och handel är onsdagen den 29 april kl. 9 här i salen. Och på fredag har vi inget möte.

Jag önskar också statsministern lycka till med förhandlingarna.

Innehållsförteckning

2014/15:32

22 april

§ 1 Europeiska rådet.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 4 MARIE GRANLUND (S).....	3
Anf. 5 MIKAEL CEDERBRATT (M)	4
Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD).....	5
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	7
Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C).....	8
Anf. 10 JENS HOLM (V)	8
Anf. 11 TINA ACKETOFT (FP)	9
Anf. 12 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	10
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	11
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 15 TERESA CARVALHO (S).....	13
Anf. 16 KARIN ENSTRÖM (M).....	13
Anf. 17 JOHNNY SKALIN (SD).....	13
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	14
Anf. 20 ESKIL ERLANDSSON (C).....	15
Anf. 21 JENS HOLM (V)	16
Anf. 22 TINA ACKETOFT (FP)	17
Anf. 23 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	17
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	18
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 27 JENS HOLM (V)	19
Anf. 28 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	19
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	19